

اداره کل آموزش و پرورش استان یزد  
معاونت آموزش متوسطه  
گروه آموزش متوسطه نظری  
آزمون علمی دوره متوسطه

## پایه سوم ادبیات و علوم انسانی

۹۳/۲/۸

آزمون عمومی

مرحله دوم

مدت پاسخگویی: ۵۵ دقیقه

تعداد سؤالات: ۵۰

شماره داوطلبی

نام و نام خانوادگی داوطلب

مدت پاسخگویی	تعداد سؤالات	ارز شماره	تعداد سؤالات	عنوان دروس
۳۵ دقیقه	۲۰	۱	۲۰	زبان و ادبیات فارسی ۳
۱۰ دقیقه	۴۰	۳۱	۱۰	دین و زندگی ۳
۱۰ دقیقه	۵۰	۴۱	۱۰	زبان خارجه ۳

۱- در کدام گروه واژه ای اشتباه معنی شده است؟

- (۱) نَساک: عابدان - رزمه - بقچه - طیره: خَفْت - تقریر: شرح  
 (۲) تَهوّر: گستاخی - کجاوه: هودج - خنک: خوشا - جگر آور: دلیر  
 (۳) الف: دوستی - بُرد: گل سرخ - تعب: رنج - عتیق: گذشته  
 (۴) کوپال: گرز آهنی - مثال: دستور - محیط: دریا - میکالی: نوعی کفش

۲- معنی چند واژه نادرست نوشته شده است؟

«آکفا (همانندان) ، تزیّد (در سخن افزون کردن) ، تعصّب (طرفداری) ، خریف (کم عقل) ، مروّج (روح انگیز) ، بقاع (پایداری) ، مُعد (آماده) ، مُرْتَسِم (مُنقش) ، مُعْتی (چاه کن) ، هوش (مرگ) ، حبری (سیاه) ، بَطَر (ناسپاسی نعمت کردن) ، لابه (تصرّح) ، تیه (بیابان بی آب و علف که در آن سرگردان شوند) ، خَلّه (جامه ی نو)»

- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) پنج

۳- واژه ی انتخاب شده در کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) (سطور - ستور) بارکش از مُرد آدم کُش به / شکم پرست نکوتر بود ز نفس پرست  
 (۲) سپر انداز پیش اهل جدل / صد جواب (صواب - ثواب) اگر داری  
 (۳) مطرب از گفته ی حافظ غزلی (نقض - نغز) بخوان / تا بگویم که ز عهد طربیم یاد آمد  
 (۴) گر بنوازی به لطف، ور بگذاری به قهر / حکم تو بر من روان، (ضجر - زجر) تو بر من رواست

۴- معنی واژه ی «دستور» در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) پیامد جهان دیده دستور شاه / بگفت این به بهرام و بنمود راه  
 (۲) به دستور گفت آن زمان شهریار / که پیش آمد این کار دشوار خوار  
 (۳) که دستور و فرمان و گنج آن توست / به روم اندرون رزم و رنج آن توست  
 (۴) به دستور فرمود تا ساروان / هیون (شتر بزرگ) آرد از دشت، صد کاروان

۵- ..... از شاعران انقلاب اسلامی است او نخستین مجموعه ی شعر خود را با نام «هم صدا با حلق اسماعیل» به چاپ رساند ..... و ..... از دیگر آثار و ترجمه های اوست. دفتر شعر «گنجشک و جبرئیل» مجموعه ی سروده های عاشورایی وی در قالب ..... است.

- (۱) سیدحسن حسینی، براده ها، حمام روح، سپید  
 (۲) مشفق کاشانی، حمام روح، آذرخش، نیمایی  
 (۳) سیدحسن حسینی، براده ها، صلاهی غم، موج نو  
 (۴) سهیل محمودی، براده ها، حمام روح، سپید

۶- در کدام گزینه غلط املایی وجود ندارد؟

- (۱) هرکجا کرمی شامل و مروّتی شایع است طبع از اهمال حقوق نفور باشد و همت بر گذارد موجب آن مقصور  
 (۲) فاضل ترین اطبّا آن است که بر علاج از جهت ثواب آخرت مواظبت نماید که به ملازمت آن سیرت نصیب دنیا بیاید.  
 (۳) بارها برسر جمع او راثنا گفته ام و ذکر اخلاص مناصحت او بر زبان رانده اگر خلاقی روا دارم و به تناقض قول و سستی رأی منصوب گردم.  
 (۴) گفت اگر سخن درشت رانم موافق رأی ملک نباشد و اگر اعراض نمایم جانب شفقت محمل ماند، شیر گفت در تقریر ابواب خیر خواهی مواظبت و مراقبت شرط نیست.

۷- نام پدید آورنده ی چند اثر در برابر آن نادرست نوشته شده است؟

سفینه ی طالبی (عبدالرحیم تبریزی)، راما (مهرداد اوستا)، مثنوی شباهنگ (عباس کی منش)، تبسم های شرقی (زکریا اخلاقی)، بیاض سفر (ایرج افشار یزدی)، جاویدنامه (اقبال لاهوری)، باردیگر شهری که دوست می داشتیم (نادر ابراهیمی)، غزالی نامه (علّامه جلال الدین همایی)، دریا در غدیر (مشفق کاشانی)، دوالیا (جمال میرصادقی)، سماع در تصوّف (اسماعیل حاکمی)، گل و نوروز (کمال السدین خواجهی کرمانی)، قصص الانبیا (فخر الدین علی صفی)، دیداری با اهل قلم (غلامحسین یوسفی)

۱) دو (۲) سه (۳) یک (۴) چهار

۸- کدام گزینه غلط است؟

۱) اسفندیار بزرگترین پهلوان کیانی و پسر گشتاسب است و از دیدگاه حماسی، اسفندیار را می توان با آشیل در حماسه ی یونان و بالدر در حماسه ی شمال اروپا قیاس کرد.

۲) درون مایه، فکر اصلی و تسلّط بر هر اثر است و نویسنده آن را در داستان اعمال می کند و در واقع جهت فکری و ادراکی نویسنده را نشان می دهد.

۳) نثر فنی نثری است که می خواهد به شعر نزدیک شود و به این جهت هم از نظر زبان و هم از نظر فکر و هم از نظر ویژگی های ادبی نمی توان آن را نثر دانست بلکه نثری است شعر وار

۴) جلال الدین همایی شاعری توانا بود که در سروده هایش «خاوری» تخلص می کرد. و با نوشتن آثاری چون «مولوی چه می گوید» و «نهضت شعوبیه» و صدها مقاله ی تحقیقی در سال ۱۳۵۹ شمسی وفات یافت.

۹- آرایه های داده شده در مقابل کدام بیت درست نیست؟

۱) برگ من بی برگی است و بار، بار خاطرست / باد یا رب روزی برق بلا، برگ و بلا (پارادوکس، تشبیه، جناس)

۲) جامه دران رسید گل از بهر داد ما / زان می دریم جامه به بوی وصال گل (کنایه، ایهام، تشخیص)

۳) با من به سلام خشک، ای دوست زبان ترک کن / تا از مژه هر ساعت لعل تر افشانم (استعاره، تضاد، حسامیزی)

۴) سفر دراز نباشد به پای طالب دوست / که خار دشت محبت گل است و ریحان است (متناقض نما، تناسب، ایهام)

۱۰- در کدام بیت شاعر ضمن به کار بردن تشبیه دو بار آرایه ی (استعاره) آورده است؟

۱) مزرع سبز فلک دیدم و داس مه نو / یادم از کشته ی خویش آمد و هنگام درو

۲) دفتر فکرت بشوی گفته ی سعدی بگو / دامن گوهر بیار بر سر مجلس بیار

۳) تخم وفا و مهر در این کهنه کشتزار / آن گه عیان شود که رسد موسم درو

۴) گفتم به چشم عقل نیفتم به چاه عشق / بستی نظر ز نرگس سحر آفرین مرا

۱۱- در کدام بیت شیوه ی بلاغی به کار نرفته است؟

۱) نیست بر لوح دلم جز الف قامت یار / چه کنم حرف دگر یاد نداد آستادم

۲) شاد و خندان گفتم این اسرار را / تا ببینی اندر او دیدار را

۳) من ملک بودم و فردوس برین جایم بود / آدم آورد در این دیر خراب آبادم

۴) شاد و خندان سوی جانان می روم / راه پُر خون است آسان می روم

۱۲- مضاف‌الیه مضاف‌الیه در عبارت زیر از چند «واج» ساخته شده است؟

در ادبیات فارسی، اوستا شاعری متعهد و درد آشنا است که شعر خود را پیش از انقلاب و پس از آن در خدمت ایمان و اعتقاد خویش قرار داده است.

- (۱) چهار  
(۲) سه  
(۳) پنج  
(۴) شش

۱۳- در همه ی ابیات به استثنای بیت ..... هم فعل «گذرا» و هم فعل «ناگذر» وجود دارد؟

- (۱) جفاهای تو را با کس نگفتیم / درون سینه بنهفتیم و رفتیم  
(۲) برخیز که فروردین افروخت چراغ گل / برخیز و دمی بنشین با لاله ی صحرايي  
(۳) در خواب جمال یار خود می دیدم / وز باغ وصال او گلی می چیدم  
(۴) آمد اندر سر آن چشمه نشست / شست در آب روان صورت و دست

۱۴- تعداد واژه های «مشتق-مرکب» در کدام گزینه ها یکسان است؟

- (الف) ترک من ترک من بی سر و پا کرد و برفت / جگرم را هدف تیر بلا کرد و برفت  
(ب) دمامد شراب الم سرکشند / و گر تلخ ببینند دم در کشند  
(ج) ما شده جویای تو از هر طرف / تو نشسته در برابر، رو به رو  
(د) به وقت صبح قیامت که سر ز خاک برآرم / به گفت و گوی تو خیزم به جست و جوی تو باشم
- (۱) الف - د  
(۲) ب - د  
(۳) ب - ج  
(۴) ج - د

۱۵- در کدام بیت نقش «تبعی» وجود ندارد؟

- (۱) ماه چون در جامه ای از نور پنهان شد / پادشاه آسمان، خورشید، سر بر کرد  
(۲) بیا که خسته مرا درد و رنج و منت عشق / بیا که من چو تو یاری دگر نمی یابم  
(۳) به زیبايان عالم دل نبندی / که این بتخانه ویران است ویران  
(۴) وفا کنیم و ملامت کشیم و خوش باشیم / که در طریقت ما کافری است رنجیدن

۱۶- در کدام بیت میان واژه های مشخص شده رابطه ی معنایی «تضمن» وجود ندارد؟

- (۱) سحر می گفت خاکستر صبا را / فسرد از باد این صحرا شرارم  
(۲) لعل روید به جای لاله ز خاک / سیم خیزد همی به جای گیاه  
(۳) گردن اهل کرم اندر بلندی شد متل / یک جهان پروانه می باشد مطیع جود شمع  
(۴) درس معلم از بود زمزمه ی محبتی / جمعه به مکتب آورد طفل گریز پای را

۱۷- در همه ی گزینه ها وابسته ی وابسته، صفت مضاف الیه به کار رفته است، به جز بیت .....

- (۱) آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرف است / با دوستان مروّت با دشمنان مُدارا  
(۲) حافظ به خود نیوشید این خرقة ی می آلود / ای شیخ پاکدامن معذور دار ما را  
(۳) گر برگ گل سرخ کنی پیرهنش را / از نازکی آزار رساند بدنش را  
(۴) پیر میخانه چه خوش گفت به دُردي کش خویش / که مگو حال دل سوخته با خامی چند

- ۱۸- در تلفظ واژه های همه ی گزینه ها فرایند واجی «ابدال» رخ می دهد به جز .....  
 (۱) من نمی گویم سمندر باش یا پروانه باش / چون به فکر سوختن افتاده ای مردانه باش  
 (۲) تاگرد رخ تو سنبل آمد بیرون / صد ناله ز من چو بلبل آمد بیرون  
 (۳) بُرو می ساز با اندوه و خواری / که سازد عاشقان را بُرد باری  
 (۴) عارفی کو که کُند فهم زبان سوسن؟ / تا بپرسد که چرا رفت و چرا باز آمد

۱۹- در همه ی ابیات به استثنای بیت ..... مفعول مقدم بر سایر ارکان جمله است.

- (۱) پیشانی عفو تو را پُر چین نسازد جُرم ما / آینه کی بر هم خورد از رشتی تمثالها  
 (۲) رسم بد عهدی ایام چو دید ابر بهار / گریه اش بر سمن و سنبل و نسربین آمد  
 (۳) حریص را نکند نعمت دو عالم سیر / همیشه آتش سوزنده اشتها دارد  
 (۴) تا چشم تو ریخت خون عشاق / زلف تو گرفت رنگ ماتم

۲۰- در عبارت زیر جمله ی « چهار جزئی با مفعول و مسند » به ترتیب از چند « تکواژ » و « واژه » ساخته شده است؟  
 « درادب فارسی ، منظومه هایی به نام الهی نامه با مناجات نامه به یادگار مانده است که سوز و شور، لطافت و ذوق و زیبایی در آن ها موج می زند لحن پُر مهر و خاضعانه و سادگی و روانی این مناجات نامه ها ، این آثار را از دیگر سروده ها و نوشته ها ممتاز می سازد. با زمزمه ی این نوشته ها، خواننده دامن از خاک بر می چیند و در عالم پاک و روشنائی افلاک به سیر و سفر می پردازد. »

۲۲ - ۳۴ (۲)

۲۱ - ۳۳ (۱)

۲۴ - ۳۲ (۴)

۲۶ - ۳۵ (۳)

۲۱- در همه ی گزینه ها به جز گزینه ی ..... واژه ای به کار رفته که با توجه به وضعیت های چهارگانه، امروزه تحوّل معنایی یافته است؟

- (۱) بر جان عهد و عاطفه سوگند می خورم / پیوسته تا طلوعه ی اعجاز با نوأم  
 (۲) هر نفس آواز عشق می رسد از چپ و راست / ما به فلک می رویم عزم تماشا که راست  
 (۳) صبا به لطف بگو آن غزال رعنا را / که سر به کوه و بیابان تو داده ای ما را  
 (۴) بلند پایگی آسمان ز پستی توست / به پای همت ما این رکاب نزدیک است

۲۲- در کدام بیت هم تقدم فعل بر مفعول و هم تقدم مفعول بر نهاد مشاهده می شود؟

- (۱) صبا، خاک وجود ما بدان عالی جناب انداز / بود کان شاه خوبان را نظر بر منظر اندازیم  
 (۲) یکی را بدو نیاز ، یکی را بدو شرف / یکی را بدو امید یکی را بدو فخر  
 (۳) تو با خدای خود انداز کار و دل خوش دار / که رحم اگر نکند مدعی خدا بکند  
 (۴) اگر آگاه حالم مرگ هم گردد که رحم آرد / که مُردم در ره اقا درد دل آواره کم کردم

۲۲- کدام یک از افعال مشخص شده، در ابیات زیر مضارع التزامی است؟

- (۱) بخواهد هم از تو پدر کین من / چو ببندد که خاک است بالین من  
 (۲) چه داریم از جمال خویش مهجور / رها کن تا تو را می بینم از دور  
 (۳) از این نامداران گردن کشان / کسی هم بُرد سوی رستم نشان  
 (۴) پسر گفتمش ای بابک نامجوی / یکی مشکلت می بپرسم بگوی

۲۴- رباعی زیر با کدام بیت، تناسب مفهومی ندارد؟

- « آنان که محیط فضل و آداب شدند / در جمع کمال شمع اصحاب شدند  
 ره زین شب تاریک نبردند برون / گفتند فسانه ای و در خواب شدند »  
 (۱) این بحر وجود آمده بیرون ز نهفت / کس نیست که این گوهر تحقیق بسفت  
 (۲) کس ز آغاز و ز انجام جهان آگه نیست / اول و آخر این کهنه کتاب افتاده است  
 (۳) پشه کی داند که این باغ از کی است؟ / کاو بهاران زاد و مرگش در دی است  
 (۴) با زمین گیران غفلت گفت و گو بی حاصل است / این به ره خوابیده بیدار از درا کی می شود

۲۵- ابیات کدام گزینه دو به دو با هم تناسب معنایی ندارند؟

- (۱) هر که مزروع خود بخورد به خوید / وقت خرمنش خوشه باید چید  
 اگر تو بی نظر در ره زنی گام / نگون ساریت بار آرد سرانجام  
 (۲) دو چیز طیره ی عقل است: دم فرو بستن / به وقت گفتن و گفتن به وقت خاموشی  
 بیان شوق به تیغ زبان میسر نیست / محیط را گذر از ناودان میسر نیست  
 (۳) نیک و بد چون همی بیاید مُرد / خنک آن کس که گوی نیکی بُرد  
 زود مُرد و ماند به جا نام نیک / خنک آن که جوید سرانجام نیک  
 (۴) با من آمیزش او ، الفت موج است و کنار / دم به دم با من و پیوسته گریزان از من  
 دیدار می نمایی و پرهیز می کنی / بازار خویش و آتش ما تیز می کنی

۲۶- مفهوم عبارت « هر چه نباید دل بستگی را نشاید » در کدام بیت مشهود نیست؟

- (۱) به چشم عقل در این رهگذار پر آشوب / جهان و کار جهان بی ثبات و بی محل است  
 (۲) بر کام دل به گردش ایام دل میند / کاین چرخ کج مدار نه بر آرزو رود  
 (۳) کسب کمال اهل جهان کسب زر بود / علامه آن بُود که زرش بیشتر بود  
 (۴) بر آنچه می گذرد دل منه که دجله بسی / پس از خلیفه بخواهد گذشت در بغداد

۲۷- مفهوم کدام بیت با بقیّه یکسان نیست؟

- (۱) هیچ کس نیست که در کوی توانش کاری نیست / هر کس آنجا به طریق هوسی می آید  
 (۲) عشق بر سیمرغ جز افسانه نیست / ز آن که عشقش کار هر مردانه نیست  
 (۳) کوتاه نظر غافل از آن سرو بلند است / کاین جامه به اندازه ی هر کس نبریدند  
 (۴) طاقت سیمرغ نارد بلبلی / بلبلی را بس بود عشق گلی

۲۸- آیه ی « وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ » با کدام بیت تناسب معنایی دارد؟

- (۱) خوشی و خرمی و کامرانی / کسی دارد که خواهانش تو باشی  
 (۲) خوشا چشمی که رخسار تو ببیند / خوشا مُلکی که سلطانش تو باشی  
 (۳) چه باک آید ز کس آن را که او را / نگهدار و نگهدار تو باشی  
 (۴) خوشا دردی که درمانش تو باشی / خوشا راهی که پایانش تو باشی

۲۹- مفهوم کلی کدام دو بیت با یکدیگر متفاوت است؟

- ۱) خبری رفت ز گردون به شبستان ازل / حذر ای پردگیان پرده دری پیدا شد  
کف خاکی که بر بادش توان داد / به خون گل کرده آدم آفریدند
- ۲) مرغان نظر باز سبک سیر فروغی / از دامگه خاک بر افلاک پریدند  
طیران مرغ دیدی تو ز پای بند شهوت / به در آی تا ببینی طیران آدمیت
- ۳) از بی هر شکست پیروزی است / از دل شب سپیده می آید  
هر امید را کار ناید به برگ / بس امید کاتجام آن هست مرگ
- ۴) خرقة ی زهر و جام می گرچه نه در خور هم اند / این همه نقش می زخم از جهت رضای تو  
طاعت از دست نیاید گنهی باید کرد / در دل دوست به هر حيله رهی باید کرد

۳۰- کدام بیت بیانگر وادی «چهارم» از وادی های عرفان در منطق الطیر است؟

- ۱) گر در این دریا هزاران جان فتاد / شبنمی در بحر بی پایان فتاد
- ۲) هر یکی بینا شود بر قدر خویش / باز باید در حقیقت صدر خویش
- ۳) مُلک این جا بابت انداختن / ملک این جا بابت در باختن
- ۴) صد هزاران سایه ی جاوید، تو / گم شده بینی ز یک خورشید، تو

### دین و زندگی ۳

۳۱- مخاطب عبارت شریفه «و ما انت علیهم بوکیل» ..... است و مفهوم مختار بودن انسان ها..... از آن برداشت می شود.

- ۱) پیروان دین الهی - علت وکیل مدافع نبودن
- ۲) پیامبر اکرم (ص) - علت وکیل مدافع نبودن
- ۳) پیروان دین الهی - معلول وکیل مدافع نبودن
- ۴) پیامبر اکرم (ص) - معلول وکیل مدافع نبودن

۳۲- منشأ اختلاف و چند دینی و لازمه ماندگاری یک دعوت به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) استمرار و تبلیغ دائمی - مبلغان و رهبران دینی
- ۲) مبلغان و رهبران دینی - استمرار و تبلیغ دائمی
- ۳) مبلغان و رهبران دینی - پایین بودن سطح درک مردم
- ۴) استمرار و تبلیغ دائمی - پایین بودن سطح درک مردم

۳۳- با توجه به آیه شریفه «قل اطیعوا الله و الرسول فان تولوا ....» روی برنافتن از اطاعت خدا و پیامبر علت ..... است و این آیه بیانگر..... از قلمرو رسالت پیامبر(ص) می باشد.

- ۱) کافر شدن - ولایت معنوی
- ۲) کافر شدن - ولایت ظاهری
- ۳) گمراهی آشکار - مرجعیت دینی
- ۴) گمراهی آشکار - ولایت ظاهری

۳۴- حدیث شریف «علی مع القرآن و القرآن مع علی» از پیامبر اکرم با ..... ارتباط بیشتری دارد. آیه ..... بیانگر عصمت اهل بیت می باشد.

- ۱) حدیث ثقلین - حدیث ثقلین
- ۲) حدیث ثقلین - آیه ولایت
- ۳) آیه ولایت - آیه تطهیر
- ۴) حدیث ثقلین - آیه تطهیر

۳۵- قرآن کریم نتیجه ی عدم بازگشت از مسیر هدایت پیامبر (ص) حتی پس از مرگ ایشان را کدام یک معرفی می کند؟

- ۱) و سیجزی الله الشاکرین
- ۲) فانظروا کیف کان عاقبة المکذبین
- ۳) انقلبتم علی اعقابکم
- ۴) و لدار الاخرة خیر للذین اتقوا





45. Mohsen and his brother are five feet tall. They are the same . . . . .

- 1) height                      2) length                      3) width                      4) weight

46 He was getting .....doing the same thing every day.

- 1) amused                      2) confused                      3) excited                      4) bored

47.A: "How long has she worked there?"

B: " ....."

- 1) It's a long way                      2) 10 kilometers                      3) An hour later                      4) Six months

### Reading

Mr. and Mrs. Mills had two small children. One of them was six, and the other was four. They disliked to go to bed early in the evenings and insisted on staying up late. Mrs. Mills was unhappy about this. Mr. Mills came home from work when Mrs. Mills had forced the children to sleep and she was actually tired of this. Mr. Mills was not at home then to help her except at weekends. Mr. Mills thought he was a good storyteller, but the way he told stories was really bad. However, he decided that if he told children

stories when they went to bed, it would help them relax and little by little they would go to sleep. He did this every Saturday and Sunday night until he heard his small son saying to his sister, "Do you think he will stop telling the story if we close our eyes?"

48. Mrs. Mills was not happy because her children didn't like .....

- 1) sleeping in the evening                      2) going to bed early  
3) sleeping late at night                      4) staying up late

49. Mr. Mills could not help his wife with her problem because he .....

- 1) went to bed earlier than the children                      2) came home late from work  
3) was tired of his children                      4) didn't know what to do

50. The word "this" in line 7 refers to .....

- 1) coming home early                      2) going to bed                      3) helping them relax                      4) telling stories